

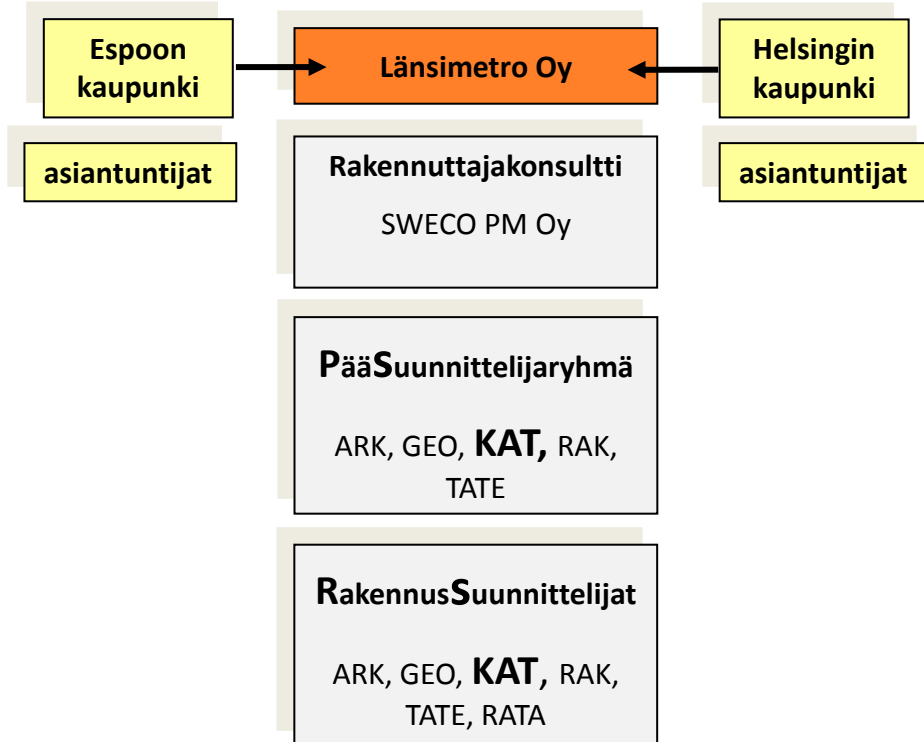
Työmaavesien käsittelyratkaisuja Länsimetron louhintatyömailla

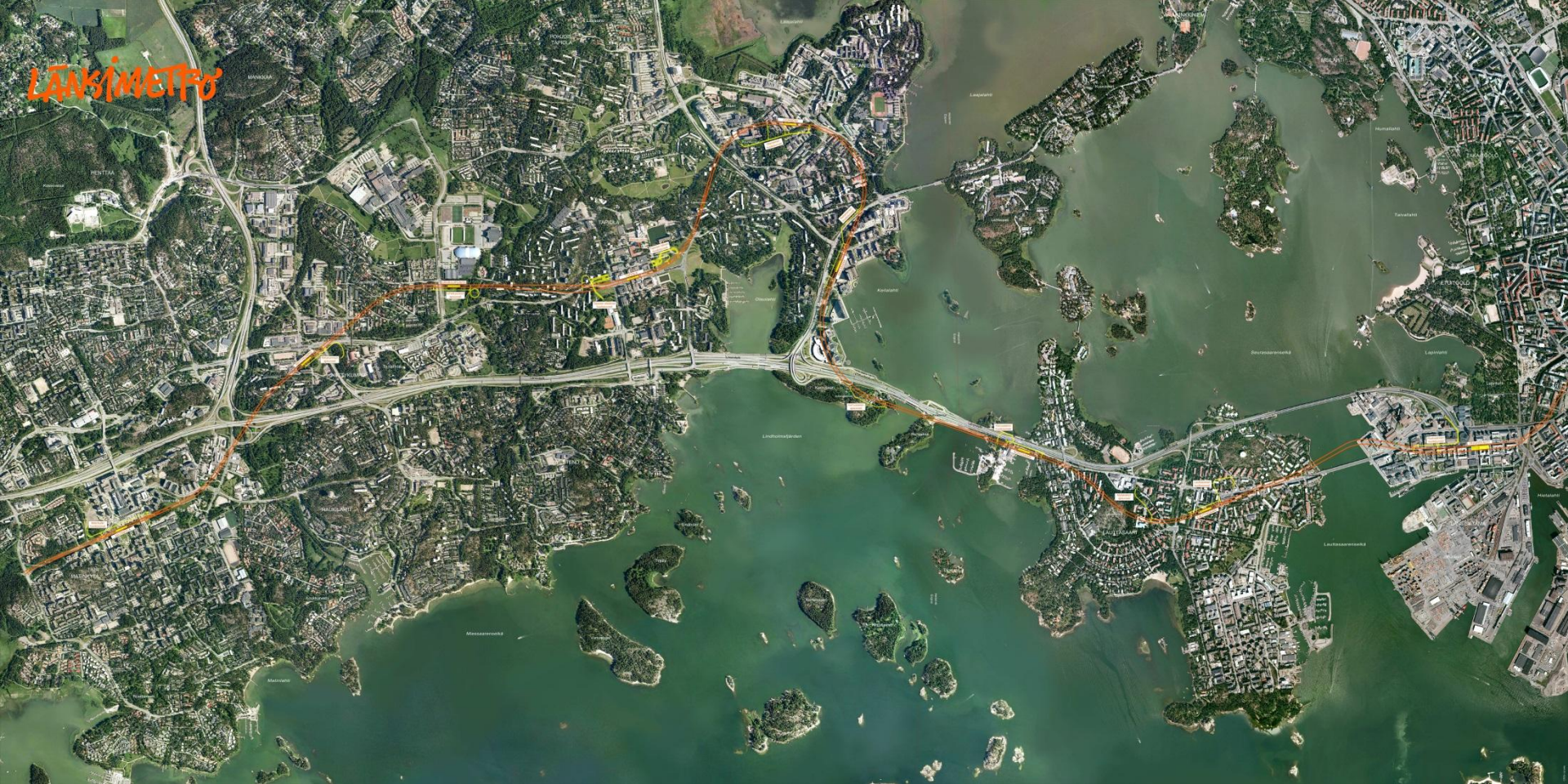
Paula Kajava

Kalliosuunnittelu Oy Rockplan Ltd

- Suunnittelutoimisto, painopisteenä kalliotilojen suunnittelu
  - Pääsuunnittelu
  - Arkkitehtisuunnittelu
  - Kalliorakennesuunnittelu
  - Rakennesuunnittelu
- Henkilökunta noin 35 hlöä
- Länsimetrohankkeessa PS-KAT – suunnittelu
  - Vesiasioiden hallinta- ja seurantaohjelmien laatiminen
  - Vesiasioiden seuranta ja raportointi
  - KAT-suunnitelmien laadun ohjaaminen
  - KAT-suunnitelmien tarkastaminen ja hyväksyminen
  - Rakennusmateriaalien, laitteiden ja työsuunnitelmien hyväksyminen
  - Louhinnan etenemisen raportointi
  - jne.

- 14 km kaksoistunnelia
- 8 asemaa
- 12 ajotunnelia
- 15 pystykuilua
- louhemäärä yli 2 milj. m³ktr
- louhinta alkoi 2010
- parhaimmillaan käynnissä yli 10 samanaikaista kalliorakennusurakkaa
- valmistuu vuoden 2015 aikana

Veden laatu / käsittely

Veden laatu louhintatyön aikana

- kiintoainepitoisuus 100...1000 mg/l
- pH 8...12
- kokonaistyyppi 10...200 mg/l
- öljyt < 5 mg/l
- poistoveden määrä 100...300 m³/vrk

Poistoveden käsittely

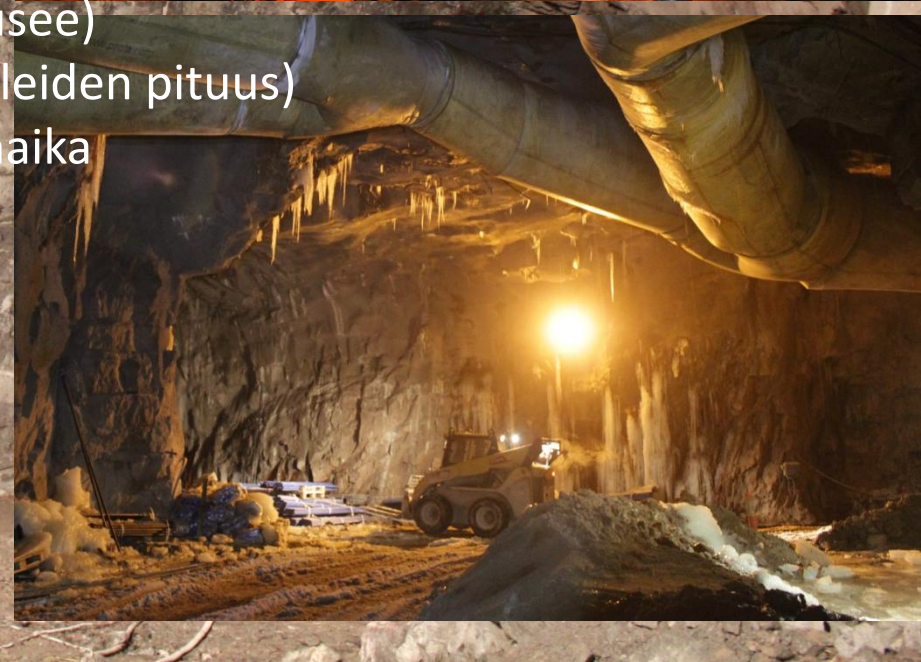
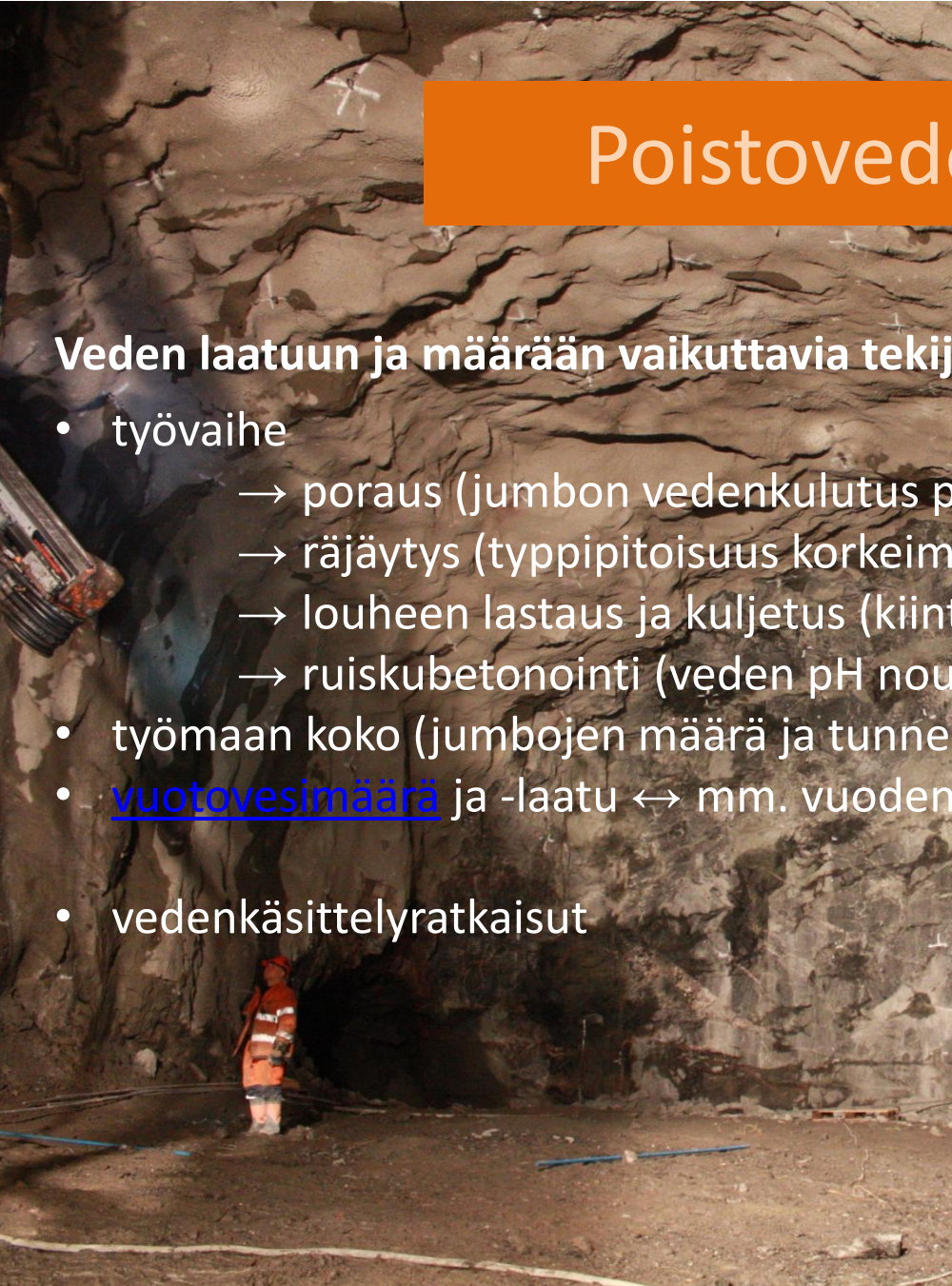
- jätevesiviemäriin
  - selkeytys (< 300 mg/l)
  - öljynerotus (< 50 mg/l)
  - pH:n säätö (pH < 11)
- sadevesiviemäriin / vesistöön
  - selkeytys (< 300 mg/l)
  - öljynerotus (< 5 mg/l)
  - pH:n säätö (pH < 9)

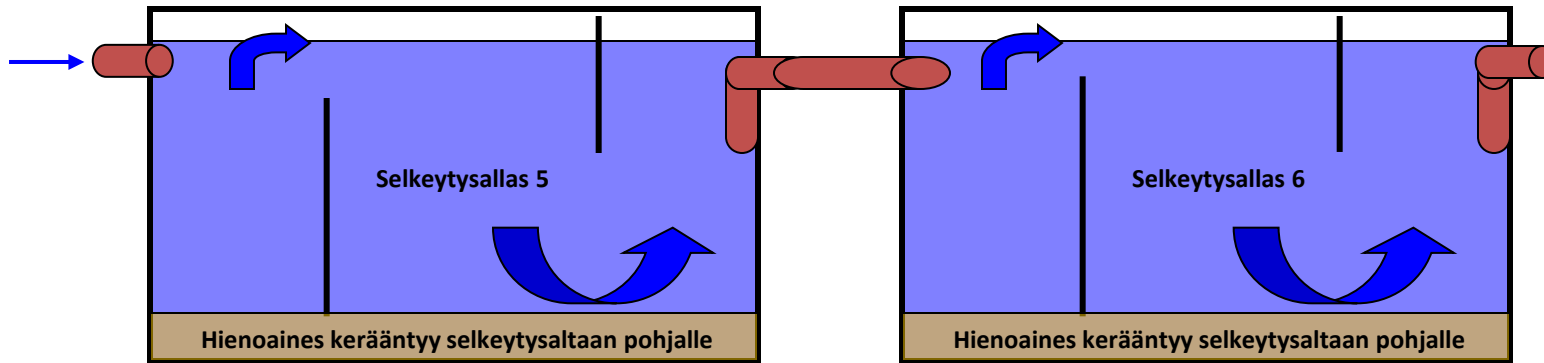
Poistoveden laatu

Veden laatuun ja määrään vaikuttavia tekijöitä

- työvaihe
  - poraus (jumbon vedenkulutus porauksen aikana jopa 200 l/min)
  - räjäytys (typpipitoisuus korkeimmillaan)
  - louheen lastaus ja kuljetus (kiintoaineet liikkeelle)
  - ruiskubetonointi (veden pH nousee)
- työmaan koko (jumbojen määrä ja tunneleiden pituus)
- [vuotovesimäärä](#) ja -laatu ↔ mm. vuodenaika
- vedenkäsittelyratkaisut

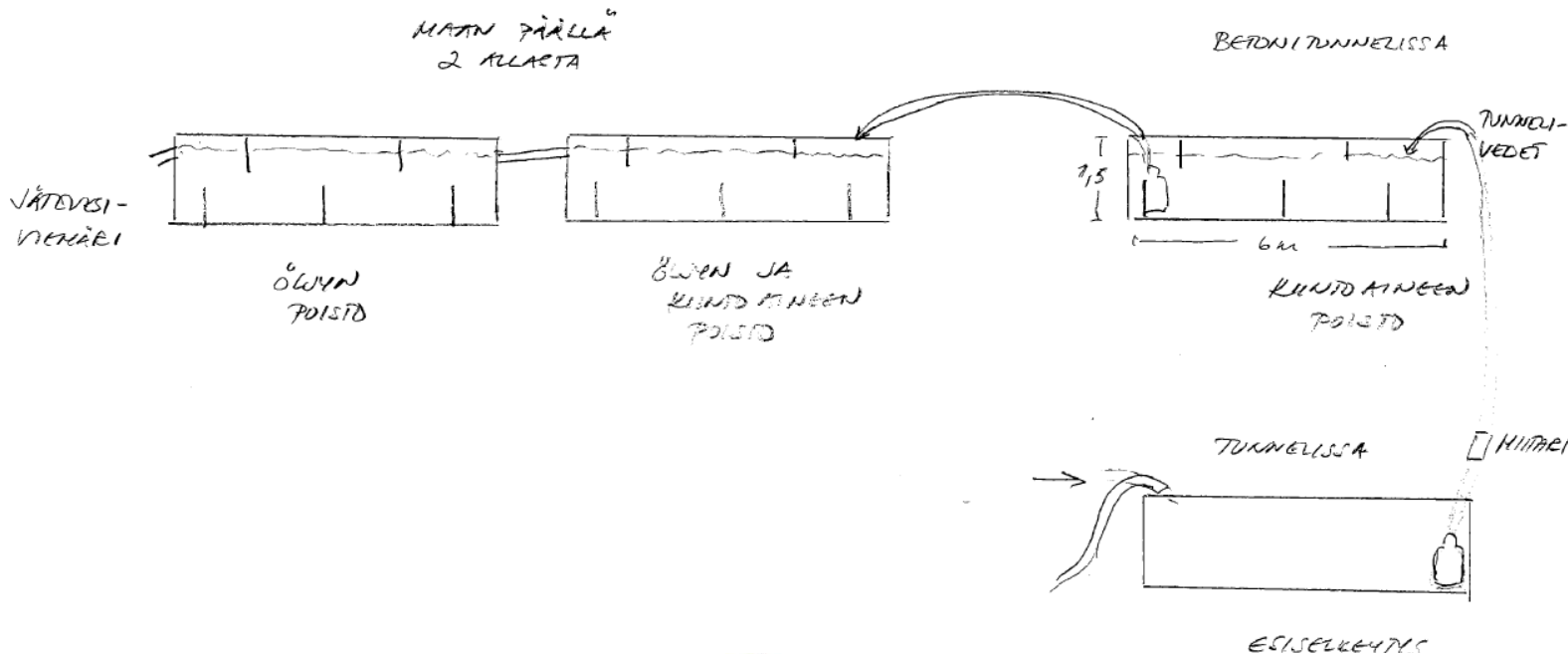
Selkeytys & öljynerotus

Mahdollinen öljy kerääntyy altaiden pinnalle. Öljy poistetaan altaiden pinnalta manuaalisesti.

Vesi pumpataan jätevesiviemäriin

-Järvinen / SRV-

-Savikurki / Skanska-

Selkeytys & öljynerotus

Selkeytysteho - top 3

- selkeytysaltaiden lukumäärä
- altaiden väliseinien sijoittelu
- kiintoaineen tyhjennysväli

Selkeytys & öljynerotus

Ratkaisuja

- altaiden lukumäärä ≥ 6 kpl
- riittävä pystyselkeytysvyvyys
- väliseinien sijoittelu järkeväksi (esim. 2 seinää alhaalta kiinni ja viimeinen ylhäältä)
- kiintoaineen tyhjennysväli 2...4 x / kk
- öljynerotuskankaiden ja öljypuomien käyttö väliseinien lisäksi
- talvisin altaiden eristys jäätymisen estämiseksi

Selkeytys

Ratkaisuja

- uppopumpun sijoituspaikan valinta tunnelissa – esisuodatus!

Selkeytys

Ratkaisuja

- kiintoaineen kemiallinen saostus
→ flokkulointiaineet mm. polyalumiinikloridi ja ferrisulfaatti
- kiintoaineen mekaaninen erotus
→ suodatinkankaat, pussisuodattimet

KEMIRA PAX-XL60 on keskiemäksinen polyalumiinikloridiliuos, jota käytetään saostusaineena juoma- ja jätevedenpuhdistuksessa sekä teollisissa sovelluksissa. KEMIRA PAX-XL60 toiminta perustuu korkeasti varautuneeseen alumiiniin, jonka ansiosta tuote toimii tehokkaammin perinteisiin saostusaineisiin verrattuna.

TUOTESPESIFIKAATIO

Ulkomuoto	Kellertävä neste
Alumiini (Al ³⁺)	7,5 ± 0,5 %
Al ₂ O ₃	14,2 ± 1,0 %
Emäksisyys	40 ± 5 %
Tiheys	1,30 ± 0,02 kg/dm ³

MUUT OMINAISUUDET

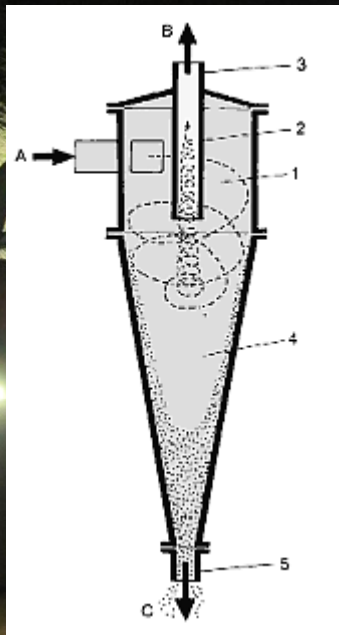
Aktiivianepitoisuus	n. 2,8 mol/kg
Rauta (Fe _{tot})	< 0,01 %
Kloridi (Cl ⁻)	16 ± 2 %
Viskositeetti (20 °C)	20 ± 10 mPas
pH (20 °C)	1,5 ± 0,5
Jäätymispiste	-30 °C

Selkeytys

Ratkaisuja

- kiintoaineen mekaaninen erotus
→ hydrosykloni

- sentrifugoi kiintoaineen laitteen alaosassa olevaan säiliöön, josta se voidaan kerätä
- erikokoisia laitteita eri virtausnopeuksille
- erottelee lähes 100 % > 70 μm partikkeleista (hiekk / sora) ja noin 50 % 20...40 μm partikkeleista (karkea...keskirak.siltti / HHT)

pH:n säätö

Poistoveden neutralointi

- louhintaurakan poistovesien pH kohoaa ruiskubetonointien yhteydessä
- veden pH 8...12 → ≤ 9

pH:n säätö

Ratkaisuja

- neutralointi rikkihapolla, H_2SO_4
- neutralointi hiilidioksidilla, CO_2
- veden laimennus esim. merivedellä
- myös eräät saostuskemikaalit alentavat veden pH:ta

pH:n säätö

Date	time	Saostusaltaan kunto	Öljykalvon esiintyminen veden pinnalla	Arvio kiintoaineen määrästä saostusaltaan pohjalla	Mereen johdetun poistoveden määrä	Neutralointiyksikön automaattisten pH:n mittausten tulokset	Notice	Kirjaus
				—	30864	8,52		JE
				—	31064	8,43		JE
				—	31294	9,05		JE
				5cm	31620	8,53	acid 360-370L	JE
				10	31884	9,28		JE
				10	32134	8,47		JE
				10	32318	8,27	ECOLA	JE
				—	32332	8,18		JE
				—	32535	7,84		JE
				—	33082	10,05	sensors cleaned	JE
				—	33203	9,44		JE
				—	33433	9,31		JE
pä	16.12.2011	7:00	OK	No oil	33820	8,96		JE
so	17.12.2011	7:00	OK	No oil	34160	9,80	acid filled, 1000L	JE
ne	18.12.2011	7:00	OK	some oil layer	34201	9,03		JE
po	19.12.2011	7:00	OK	No oil	34330	8,11		JE
út	20.12.2011	7:00	OK	No oil	34330	8,41		JE
st	21.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
öt	22.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
pä	23.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
so	24.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
ne	25.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
po	26.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
út	27.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
st	28.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
öt	29.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
pä	30.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE
so	31.12.2011	7:30	OK	No oil	34330	7,86		JE

Ratkaisuja

- päivittäinen kirjanpito ja laitteiston toimivuuden tarkkailu
- säännölliset huoltotoimenpiteet!
- pH-mitta-antureiden puhdistus ja kalibrointi

Haasteet

Kiintoaine

- selkeytsaltaiden lukumäärä:
ajotunnelivaiheessa tilaa vain maan päällä
→ usein tilaa vain 2 altaalle
- urakoitsijan kiinnostus
→ ratkaisujen etsiminen, altaiden
päivittäinen tarkastus

pH

- poistoveden laadun vaihtelu
- poistoveden määrän vaihtelu
- urakoitsijan kiinnostus
→ huoltotoimien suorittaminen

Näin onnistuu:

- yksiselitteinen ja selkeä seurantaohjelma (+ järkevästi mitoitettu seuranta)
- pelisäännöt ja vastuut kaikille selvät
- työmaavalvonta → pelisääntöjen noudattaminen
- seuranta → tehokas raportointi ja korjaavien toimenpiteiden toteutus heti

→ urakoitsijalle kustannussäästöä:

- kiintoaineen tyhjennyskustannukset > 10 000 € / vuosi
- korotetut jätevesimaksut